

van [REDACTED]
datum 13-03-2023
betreft opvang Asielzoekers - Statushouders - flexwoningen
inlichtingen bij [REDACTED]
telefoon [REDACTED]

“Kunnen COA, gemeente en Rijk afspraken maken over het realiseren van asielopvang in de gemeente in combinatie met het door het rijk om niet beschikbaar stellen van flexwoningen aan de gemeente voor de tijdelijke huisvesting van statushouders en overige doelgroepen in de betreffende gemeente?”

Dit is de basisvraag om te beantwoorden in ongeveer 8 pilotgemeenten: hoe kunnen deze afspraken eruit zien, wie moeten betrokken worden en hoe kunnen de afspraken op de kortst mogelijk termijn ook gerealiseerd worden.

In het project FlexSH zullen met ongeveer 8 gemeenten als pilot afspraken gemaakt worden. Deze afspraken moeten voor 1 juli klaar zijn.

Dit memo is bedoeld als startdocument voor de gesprekken hierover met de afzonderlijke gemeenten. In elke gemeente kunnen de afspraken uiteindelijk anders invulling krijgen.

Inleiding

De druk op de asielopvang is groot. Voor de korte termijn is veel tijdelijke noodopvang gerealiseerd. Het is wenselijk dat het aantal structurele/reguliere opvangplekken toeneemt om te zorgen voor een duurzaam en stabiel opvanglandschap. Naast de instroom is de uitstroom een belangrijke bepalende factor voor de beschikbaarheid van opvangplekken. Het COA huisvest op dit moment circa 13.000 statushouders in AZC's waarvan de termijn dat zij in de opvang mogen verblijven is verstreken. Deze statushouders wachten op een woning in de gemeente waaraan ze zijn gekoppeld. Het op korte termijn en structureel verlagen van het aantal statushouders bij COA zal zorgen voor een kleinere opvangbehoefte.

Doel van de pilots is antwoord te krijgen op de vraag onder welke condities het voor gemeente, COA en andere betrokkenen rendabel is om de uitstroom van statushouders op korte termijn te bevorderen door het om niet beschikbaar stellen van flexwoningen door het Rijk. De uitvoering van deze afspraken valt buiten scope van de pilot. De pilots zijn er vanzelfsprekend wel op gericht om de afspraken daarna ook uit te voeren en daarmee feitelijk bij te dragen aan het verlichten van de druk op de asielopvang.

Het concept

Het huisvesten van statushouders is een wettelijke verplichting voor gemeenten. Door het gebrek aan woningen is dit geen eenvoudige opgave. Gemeenten hebben naast de statushouders ook nog veel andere inwoners die op zoek zijn naar een woning. De gedachte achter de pilots is de gemeenten hierbij te helpen, waarbij de gemeente als tegenprestatie ook zorgdraagt voor structurele opvangplekken.

Het Rijksvastgoedbedrijf heeft 2.000 flexwoningen (voor circa 4.000 bewoners) gekocht. De idee is om (een deel van) deze flexwoningen in te zetten voor het huisvesten van deze groep statushouders.

Het betreft aldus geen operatie die betrekking heeft op volkshuisvesting, maar een huisvestingsoperatie die de druk op de asielketen dient te verlichten, de duurzaamheid (structurele voorraad) van het opvanglandschap te vergroten en de statushouders sneller te laten doorstromen en integreren in de gemeente waaraan ze zijn toegewezen.

Conditie

Voor het beschikbaar stellen van flexwoningen wordt voorts aan de volgende condities gedacht.

- De gemeente ontvangt de flexwoningen om niet (prijs: 0 euro) van het Rijk. Indien blijkt dat het Rijk op een andere, financieel vergelijkbare wijze, kan helpen is dat ook mogelijk; tegenover elke 10 asielopvangplekken wordt ongeveer 1 flexwoning¹ beschikbaar gesteld².
- De gemeente wordt verplicht de statushouders die in de flexwoningen worden gehuisvest binnen een termijn van maximaal 24 maanden een passende woning in de gemeente aan te bieden;
- De statushouders stromen uit bij COA.
- Het is wenselijk dat met name gekoppelde referenten³ in de woningen worden gehuisvest.
- Het is de gemeente toegestaan een deel van de aangeboden flexwoningen in te zetten voor gemeentelijke doelgroepen, over tien jaar moet de gemiddelde bezetting uitkomen op 50% vergunninghouders. Na 10 jaar komen de flexwoningen geheel ter beschikking van de lokale woningmarkt.
- De gemeente is verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen en ontwikkelen van de daarvoor benodigde grond;
- De gemeente is verantwoordelijk voor het (doen) beheren van de flexwoningen.
- De gemeente is verantwoordelijk voor de samenwerking met de lokaal benodigde partijen, waaronder de woningbouwcorporaties. Het COA zal de bestuurlijke contacten louter via het gemeentebestuur arrangeren.

De pilots zullen moeten uitwijzen of deze condities houdbaar zijn, aangepast en/of aangevuld moeten worden.. De te maken afspraken tussen gemeente, COA en Rijk worden onderbouwd met een lokale businesscase.

Inhoudelijke relaties

- Woningmarkt en taskforce versnelling tijdelijke huisvesting: het project FlexSH heeft als primaire focus het realiseren van tussenvoorzieningen voor statushouders in relatie met het realiseren van asielopvang. De project staat daarmee los van de

¹ De flexwoningen verschillen in grootte. Er zijn woningen voor 1 tot 4 personen

² N.B. de flexwoningen van RVB zijn ingedeeld in percelen van 48 woonunits

³ Referenten zijn statushouders die wachten op nareizigers

ontwikkelingen in de woningmarkt. BZK en de taskforce worden geïnformeerd over de voortgang en de resultaten van de pilots.

- Spreidingswet (Wetsvoorstel gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen). In het wetsvoorstel is voorzien dat gemeenten beloont worden voor het beschikbaar stellen van asielopvang. Deze beloning staat naast de pilot, met andere woorden de pilotgemeenten kunnen na het van kracht worden van de wet ook een beroep doen op deze beloning.

Betrokkenen aan Rijkszijde

COA (projectleiding), JenV (DGM, PSG), BZK (DGVB, RVB)